

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Böteborgska Magazinet.

Torsdagen, den 3 Julii 1766.

Slutet om Sabbats- och Jubel-år.

Med tiden kom en så wisfligen uttänkt förordning uti wanhäfsd. Såsom barn ofta håtre selskwaldas, än lyda moget folks råd, ty de förstå icke, at dem bjudes sådant som dem är nyttigt, och at intet annat förwägras dem, än hwad de kunna hafwa skada utaf; så gief det här med Israeliterne. Virighet hos dem war wäl klokare än lagen. Utan at sätta brat så mycket noga til, tycker jag mig höra tydeligen, hwad de til sin ursäkt sins imellan, tid efter annan, förbära: wårt land har tränga gränser och kan nästan med et ögnafigte öfwerfaras, men hysler likwäl 4 millioner människor wid pass: arbetsame wilje wi wara, så at bergen ej skola estergifwa dalarne i frugtbarhet, men at spara på det wiset (nämligen såsom här i det föregående år omrördt), det kostar så mycket på estertanken: man skulle då wara saseligen granlaga, at ej öda mer än just efter nödtorsten, och at göra hwart år sådana nya upplagor, det fordrar så mycken kintig tilsyn: wåre stormågtige grannar föragta oss, om wi ej likne dem i wällesnad: det är likwäl hederligt at lösa, det sätter höggagning hos andre och en sself får tankar om sin person: Moses har ment wäl, men nu är annan tid, än då han lefde, nu äro omständigheterna i lesnads sätt förändrade: wåre förfäder höllo sig strängt i denna delen efter hans lag, men wi så wäl foga oss efter denna tidens maner: wår Sabbats-dag i weckan wilje wi sira heligt, och göra oss då rätt ledige från arbete, men stor sak i Sabbats- och Jubel-åren: där skulle jorden hafwa Sabbath och ligga frugtlost et helt år, och, wid Jubel-året, hela 2 år igenom? där skulle trålar och trålinnor ömsa tilstånd efter behag, och kunna gå ur huset til at leswa i frihet, hwar på sit håll? där skulle dragare gå så lång tid utan tjenst, och mina marker stå tilreds för hwem som wille plocka, skild och ossild, för willdjur så wäl som för fånaden? jag wet wäl något när ordsakerne, hwarföre lagstiftaren welat så hafwa det, men jag har ock förnust: bäst, at jag brukar min egen jord, som jag wil: bäst, at göra sig nytta

nyttja af sin egendom på alt wis, när man kan: wi bruke altså wårt land är-
ligen utan afbrott: alt hwad träl heter, skal bliwa träl och hos sine husbon-
der göra dagswerken, utan afseende på hwarken Sabbats- eller Jubel-år:
m. m. Imidlertid så wi både af åker och wingård åswen i de åren det, som
wi kunne holla öf wäl med.

I dessa ursäkter finnes ondt och godt sammanhemtadt. Det händer ju så, at
när undersåtare djerfwas at leka med wäl öfwertänkta lagar, kommer det då
an på wissa slags färgor, ehwar de ock skola sökas ifrån, och på wissa grund-
meningar, som antingen utpryda sig med förförsta sten, eller om de hysa nå-
got godt, likwäl stadna uti en dålig tillämpning. Moses såg förut, at den-
na hans förordning skulle fram i tiden förfalla. Han hade så häruti, som
wid alla des lagar, Guds egna ingifwelser til grund. På et ställe uti hans
skrifter föreholler Gud Israels barn denna mening: **Så länge I ären
landsflygtige hos de Babylonier, skal landet tycka om sin hwi-
la, som det icke fick njuta, då I bodden därinne***. Nämligen:
landet skulle frögdas dåröfwer, at, efter det icke efter lag fått hwart sunde år
fira tilfom sin Sabbat och obrukade ligga, för inbyggarnes girighets skull;
så har det nu den fördel af deras landsflygtighet i Babylonien, at det imed-
lertid fått sin Sabbats- och följagteligen sin Jubel-frihet igen, utan at tacka
dem dårføre, sedan fienden fört dem ur landet.

Man får gifwa Israeliterne det lof-ord, at de hade likwäl så mycken dygd,
jag wil säga, så mycken högagting för sin lagstiftare, at förordningen war
länge öfwer 14 dagar gammal, när de först öfwertrådde hånne: ty man sin-
ner, at den warit inemot 400 år hos dem i helgd, innan den allmäneligen
föll uti et wanbruk, som sedermera påstod i 500 år, tildes öfwanförmålte
landsflygtighet tog sin början**, hwarester och sedan folket fick hemlof af Cy-
rus, den gamla och å sido satta inrättning åter begynte at efterlefwas.

Hos Min läsare infaller nu den anmärkning af sig self, som icke heller we-
lat mig undfälla. Judarne, som nu i så många åldrar lefwa förstingrade
bland folken, utan at åga någorstådes egna landgods, och altså ej kunna, om
de än wille, i agt taga Moses lag i den delen som angår ostanämde författ-
ning

* 3 Mos. B. 26: 34, 35. Jag lemna här ingen öfwersättning efter orden, utan
efter meningen. Jämför 2 Chrénico. Bok. 36: 21.

** Ut i den stöna afhandling om Sabbats-året, som för Kongl. Wetenskaps
Societeten i Göttingen utlöstes d. 13 Nov. 1762 och året dåräter utkom ge-
nom trycket, är detta så lustigen utfördt, at näppeligen något twifwelsmål sin-
ner rum.

ning om J. och S. år: Judarne, som nu lefwa så pickhogade på handel-
 Kap, et lejnads sätt, som wissertligen icke är i Moses lag dem förelagt: Ju-
 darne, som under denna sin långvariga landsfngtighet gjort sig berygrade
 för snålhet efter penningar, och omätteliga ocker på utlånte capitaler, twärt
 emot Moses lag: desse Judar hänga ännu så enwist wid Moses lag, och
 wänta ännu på Frelfarens ankomst, då likwål känslan af sit tillstånd borde
 förmå dem at bekänna, det Moses lag är affkastad, och Frelfaren redan
 långesedan kommit, men af dem blifwit försnadad.

Stads-Nyheter.

Inkomne äro Stepparne Thomas Dalglesch ifrån Dumfries med barlast, Anders
 Dräke ifrån Riech med dito, och Henry Asbridge ifrån Witteheaven med dito.

Utgångne äro Stepparne Thomas Brown til Newcastle, Peter Chambers til Mon-
 troff, John Dods til Berwit, Nathy Gibson til dito, och Thomas Dalglesch til Isle-
 osman med järn och bräder, Widgott Stonebuse til London, och John Manfod til
 Loughlarne med järn, Bengt Hjunggren til Archangel med et parti sill, samt Swen
 Beyer til Nantes med barlast, liter bräder och skäl.

Af besättningn på Swenska Ostindiska Steppet Finland förlorades med Stepps-
 lupen, wid Pulo Candor, den 30 December 1764. nämligen:

Andre Assistenten Carl Edderberg.

Fjerde Styremannen Fredric Angersten.

Båtsmans-Math Paul Dahl.

Dwartermästare Jacob Widgren.

Segelmakare Olof Hammarsten.

Matrosen: Jacob Wadström, Anders Åberg, Gustaf Berg, Carl Björnholm,
 Anders Michelson, Olof Hillström, Peter Norling, Anders Högman, Lorens
 Lundbeck, Jöran Silenius, Swen Sjögren, Swen Dalqvist, Hans Tornberg.

Jungman Axel Adolph Marcks v. Württemberg.

Gosse Carl Gustaf Strandberg.

Volontaire Casimir Casimirson.

Dito döde emellan Pulo Candor och Canton.

Matrosen Samuel Lindström, = = = = = den 9 Maji 1765.

= = = = = Jonas Sjöwall, = = = = = den 24 dito dito.

Dito döde under liggandet i Canton:

Förste Fältskär John Alhardice, = = = = = den 31 Julii dito.

Matrosen Jonas Ekwall, = = = = = den 19 Augusti dito.

= = = = = Mats Lehman, = = = = = den 24 dito dito.

= = = = = Lars Bengtson, = = = = = den 27 November dito.

= = = = = Cornelius Lorentson, rynd.

Af S. O. Ind. Steppet Riffens Ständers besättning äro följande med döden
 afgångne:

Andre Läresyrmannen Anton von Matern, = = = = = den 2 October 1765.

Extra

Extra Cadetten Lars Samuel Häfesto,	= = = = =	den 28 Augusti 1765.
Förste Fältkåren And. M. Munk,	= = = = =	den 12 September dito.
Bouteilleurs-Math Peter Lundberg,	= = = = =	den 5 dito dito.
Quarttermästare Philip Norström,	= = = = =	den 23 dito dito.
Segelmåts-Math Nicolas Hultin,	= = = = =	den 2 October dito.
Cajute-Koch Johan Henschell,	= = = = =	den 22 Junii dito.
Matrosen Eric Wibom,	= = = = =	den 5 Februarii dito.
= = = = Lars Månson,	= = = = =	den 2 November dito.
= = = = Peter Schröder,	= = = = =	den 18 October dito.
= = = = Eric Norman,	= = = = =	den 12 September dito.
= = = = Anders Sagström,	= = = = =	den 14 October dito.
= = = = Swen Olsson,	= = = = =	den 21 September dito.

Dito af S. G. Ind. Skeppet Prins Carls besättning:

Cadetten Chr. Hindrich Lundstedt,	= = = = =	den 11 Augusti 1765.
Handels Cadetten Claes Fr. Westerman,	= = = = =	den 30 dito dito.
Gossen Fr. Danielson,	= = = = =	den 2 September dito.
Matrosen Carl Ramberg,	= = = = =	den 10 dito dito.
Gossen Abt. Witström,	= = = = =	den 12 dito dito.
Bouteilleuren Johan M. Sture,	= = = = =	den 27 dito dito.
Tungman Johan Hammar,	= = = = =	rymd den 20 October dito.

Små Kyrko-tidningar.

I Domkyrko-Församlingen födde 4 gosse- och 4 sicks-barn: Wigde Pachhus-Karlen wid respective Ostindiska Compagniet, Anders Dlofsön och Pigan Anna Dlofs-dotter: Döde Bergmästaren Herr Gustaf Lundstedt, 56 år, af heftig feber; Präste-Enkan Beata Frolander, 78 år, af ålderdom; Zimmerman Dlof Berg, 34 år, af håll och styng; samt 8 barn, af tikhofia och slag.

I Lycka Församlingen födde 2 barn: Döde 2 dito.

I Kronhus-Församlingen födde 7 barn: Wigde Soldaten Anders Berg och Enkan Anna Swensdotter; Dito Johan Dwisst och Pigan Ulrica Lindqwist; Handlangaren Anders Sundberg och Pigan Anna Andersdotter: Döde Båtekarlen Daniel Dunderhake, 51 år, af feber; 2 Soldater, af dito; en Trummeflagare, af wädelig händelse; samt 3 barn, af bröstwärt och slag.

Kundgörelser.

En man från landet utbjuder til salu et dussin stolar, samt 2 stycken nya länstolar med lösa säten, öfwerdragne med grönt cassian: närmare underrättelse gifwes munteligen.

En lätt tvåspännig caleche-wagn utbjudes åt någon, som ärnar sig up til Stock-holm: närmare underrättelse fås hos Herr Kongl. Hof-Prædikanten Wallenstråle.

En lott-sedel, No 2058, i Stads-Hospitals lotteriet, är från rätt ägarens hån-der förkommen. Kan någon ställa den samme til rätta, är han wäl så god och låter det i något wecko-blad tillkänna gifwa.

Smör uti tunnor och sjerdingar, jämte åtskilliga forter Mineral-watten, nyligen inkommet, tillika med et litet parti alun, finnes til köps hos Herr Peter Hammarberg.